

ZIUA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE-2010: „INOVAȚIILE UNESC LUMEA”

Majoritatea oamenilor cunosc semnificația proprietății intelectuale, care însumează drepturile de autor și conexe, drepturile brevetelor, desenelor și modelelor industriale, mărcilor de produse și de servicii etc. Însă multă lume le consideră drept noțiuni juridice sau comerciale, cu o relevanță nesemnificativă pentru ei înșiși. Pentru a schimba această situație, în anul 2000 statele membre ale Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) au decis să instituie Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale, alegând data de 26 aprilie, ziua în care a intrat în vigoare Convenția de constituire a OMPI (1970)¹. Inițiativa a aparținut Chinei, iar Adunarea Generală a Statelor membre ale OMPI au acceptat în unanimitate această propunere. Deci, în anul curent se împlinesc 10 ani de la instituirea sărbătorii și 40 de ani de la fondarea OMPI.

În fiecare an, OMPI și statele sale membre sărbătoresc această zi prin organizarea multiplelor acțiuni și campanii de informare. Pe lângă sensibilizarea publicului larg privind rolul proprietății intelectuale (PI), activitățile desfășurate urmăresc și scopul de a demonstra modul în care sistemul de PI stimulează atât creația artistică, cât și implementarea produselor/tehnologiilor inovatoare care contribuie la remodelarea lumii spre mai bine.

Deci, marcarea Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale are următoarele obiective:

- sensibilizarea societății privind modul în care brevetele, drepturile de autor și conexe, mărcile comerciale și de servicii, desenele și modelele industriale influențează viața noastră cotidiană;
- conștientizarea impactului protecției drepturilor de proprietate intelectuală asupra promovării creativității și inovării;
- omagierea creativității, precum și recunoașterea contribuției autorilor și inovatorilor la dezvoltarea socială;
- încurajarea atitudinii de respect față de drepturile de proprietate intelectuală.

Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale devine pe an ce trece un eveniment tot mai popular. Din momentul lansării sale, tot mai multe guverne și organizații se includ în activitățile desfășurate de OMPI cu ocazia marcării acestei date.

Pe parcursul anilor Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale a fost marcată sub diverse generice: „Încurajarea creativității”, „Gândește. Inventează. Creează!”, „Să respectăm inovațiile!”, „Să promovăm inovațiile verzi!” – toate aceste sloganuri fiind în unison cu preocuparea permanentă a OMPI privind recunoașterea pe plan mondial a contribuției inventatorilor și creatorilor la făurirea unei lumi mai bune, precum și de a încuraja creativitatea umană, de a impulsiona capacitatea omului de a visa,

¹ Republica Moldova este stat membru al Convenției pentru instituirea Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală (OMPI) din 25 decembrie 1991. În calitate de reprezentant oficial al Republicii Moldova pe plan internațional în domeniul proprietății intelectuale, AGEPI colaborează activ cu OMPI. În prezent Republica Moldova este membră la 24 de convenții administrate de OMPI, AGEPI fiind totodată organul național responsabil de îndeplinirea obligațiilor statului ce decurg din calitatea sa de membru la aceste convenții.

de a concepe idei noi, utile și originale, de a gândi la ziua de mâine, de a inventa viitorul și, mai ales, de a întări și mai mult solidaritatea universală în domeniul creației, fie de natură tehnică sau artistică.

Genericul proclamat de OMPI pentru anul 2010 este: „Inovațiile unesc lumea”. În mesajul adresat de către Francis GURRY, Directorul General OMPI, cu ocazia sărbătorii se subliniază:

„Acum câteva decenii, lumea rămânea imensă și destul de necunoscută pentru majoritatea oamenilor. Călătoriile erau lungi și costisitoare. Cunoștințele se expuneau pe hârtie și diseminarea acestora era dificilă. În multe locuri, practic, serviciul de telefonie era inexistent. Cu excepția orașelor mari, accesul la cultura și arta străină era limitat.

Rapiditatea inovării și a asimilării acesteia la nivel mondial a schimbat perspectivele noastre. Acum suntem uniți – fizic, intelectual, social și cultural – într-un mod greu de imaginat în trecut. Putem traversa continente în câteva ore. Aproape de oriunde de pe planetă avem acces la informație, putem să ne vedem și să comunicăm, să ascultăm muzică, să facem și să expediem fotografii, folosind dispozitive care încap în palmă.

Rapiditatea gestionării și schimbului de date accelerează ciclul inovării, facilitând astfel procesul colectiv de inovare și stimulând o colaborare reciproc avantajoasă între companii, instituții de cercetare și persoane fizice. Totodată, tehnologiile digitale oferă persoanelor cu aceleași interese posibilitatea de creare a platformelor virtuale, ce le permit să lucreze asupra unor proiecte și obiective comune, precum platforma web a membrilor OMPI, destinată să faciliteze accesul la operele protejate prin dreptul de autor pentru un număr de circa 314 milioane de persoane cu dizabilități de vedere și de citire a textelor imprimate.

Tehnologiile inovative creează o societate realmente globală. Sistemul de proprietate intelectuală este o parte integrantă a acestui proces de conexiune. El înlesnește schimbul de informații, în special prin intermediul bazelor de date ale OMPI cu acces liber, care sunt o adevărată comoară de know-how tehnologic. El creează cadrul adecvat pentru tranzacționarea și diseminarea tehnologiilor. El stimulează inovarea și concurența. El contribuie la structurarea colaborării pentru a face față provocărilor globale redutabile, cum ar fi schimbările climatice și creșterea constantă a necesităților de resurse energetice.

OMPI se dedică misiunii sale de a asigura ca sistemul de proprietate intelectuală să servească în continuare scopului său fundamental – de a încuraja inovația și creativitatea și de a face ca beneficiile sistemului să fie accesibile tuturor, contribuind astfel la apropierea lumii”.

Și în Republica Moldova Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale se sărbătorește al 10-lea an la rând prin diverse acțiuni menite să pună în valoare potențialul și rolul proprietății intelectuale în dezvoltarea țării noastre. Publicul se poate întreba, de ce se depun atâtea eforturi în numele proprietății intelectuale, ce legătură are sistemul dreptului de autor, al brevetelor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale cu problemele de importanță majoră, care stau la ordinea zilei și în țara noastră. Răspunsul ar fi următorul: fără drepturile de proprietate intelectuală n-ar fi posibilă elaborarea noilor tehnologii, menite să soluționeze aceste probleme – mici sau globale. Drepturile de proprietate intelectuală asigură și mobilizează potențialul creator al fiecărui popor pentru ca acesta să devină forța motrice a dezvoltării economice, culturale și sociale.

În acest sens, AGEPI, în colaborare cu alte instituții publice antrenate în procesul de cercetare, creație, inovare și transfer tehnologic, a derulat un amplu program de manifestări.

Reieșind din necesitatea susținerii și stimulării ideilor de creativitate și invenție ale elevilor, în parteneriat cu Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Educației, Agenția pentru inovare și Transfer Tehnologic, AGEPI a participat la lansarea și desfășurarea **concursului republican „Cel mai bun elev inovator”**, la care participă elevii instituțiilor de învățământ preuniversitar din republică. Nominalizarea laureaților a avut loc pe 22 mai 2010, în incinta Bibliotecii Științifice Centrale „Andrei Lupan” a AȘM. Tot către această zi AGEPI organizează **concursul anual „Invenția anului”**.

Merită de menționat organizarea în fiecare an a **seminarelor tematice de familiarizare** a specialiștilor și managerilor instituțiilor și organizațiilor din sfera științei și inovării, precum și a cadrelor didactice, doctoranzilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate din republică cu sistemul național și internațional de protecție a proprietății intelectuale. În februarie-aprilie curent, asemenea acțiuni au fost organizate la cinci instituții de învățământ superior: Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, Academia de Transporturi, Informatică și Comunicații, Universitatea AȘM, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „N. Dimo”.

În aceeași serie de acțiuni se înscrie și participarea specialiștilor AGEPI, cu diverse comunicări la **cursul de formare cu genericul „Aplicarea legislației din domeniul proprietății intelectuale”**, organizat de Institutul Național de Justiție cu suportul Ambasadei SUA la Chișinău. Timp de două zile, experți în domeniu din SUA, Marea Britanie, Belgia, România și Republica Moldova au luat în dezbateră, împreună cu judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală, modalitățile de aplicare a legislației în domeniul proprietății intelectuale.

Pe agenda manifestărilor desfășurate cu ocazia Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale se înscrie și **Simpozionul științifico-practic „Lecturi AGEPI-2010”, ediția a XII-a**. Simpozionul s-a desfășurat pe 21-22 aprilie. Tematica ediției curente a cuprins: „Probleme actuale ale protecției și realizării drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală”. La lucrările Simpozionului au participat cercetători și practicieni, specialiști în domeniul protecției proprietății intelectuale din Republica Moldova, Ucraina și România, de la Oficiul Euroasiatic de Brevete, implicați în procesul de creare, protecție juridică și implementare a inovațiilor, în promovarea produselor noi, combaterea contrafacerii și pirateriei etc.

Înainte de deschiderea Simpozionului nominalizat, la AGEPI a avut loc o conferință de presă consacrată Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale, în cadrul căreia jurnaliștii au abordat cele mai fierbinți subiecte legate de crearea, protecția și valorificarea obiectelor de PI. În cadrul conferinței a fost relansat **Concursul jurnaliștilor care reflectă tematica PI cu genericul „Să construim viitorul țării cu proprietatea intelectuală”**, organizat de AGEPI al optulea an la rând.

În contextul evenimentelor derulate se înscrie și **Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor**, marcată, la inițiativa UNESCO, pe 23 aprilie. Ideea de a sărbători această dată vine din Spania, unde în această zi sunt comemorați Miguel de Cervantes și William Shakespeare. Astfel, și în Republica Moldova au fost organizate, de către Ministerul Culturii și Biblioteca Națională, în colaborare cu AGEPI, manifestări închinare cărții, scriitorilor, editorilor, librarilor, bibliotecarilor, dreptului de autor. De asemenea, AGEPI a făcut bilanțul **Concursului republi-**

can **„Biblioteca publică – partener în promovarea proprietății intelectuale”**, ediția a III-a, organizat în comun cu Asociația Bibliotecarilor din Moldova.

Ca și în anii precedenți, în această perioadă AGEPI a susținut participarea inventatorilor din republică la cele mai prestigioase saloane internaționale, oferindu-le posibilitatea de a promova pe piața externă noile lor soluții tehnice, produse și materiale, contribuind astfel la crearea unei imagini inovaționale pozitive a Republicii Moldova peste hotare. Inventatorii moldoveni au participat în perioada martie-mai curent la:

- Salonul Internațional de Inventică „Pro-Invent” de la Cluj Napoca, România (6-19 martie);
- Salonul Internațional de Proprietate Industrială „ARHIMEDE”, Moscova, Federația Rusă (30 martie - 2 aprilie);
- Salonul Internațional de Invenții, Tehnologii și Produse Noi de la Geneva, Elveția (21-25 aprilie);
- Expoziția Europeană a Creativității și Inovării „EuroInvent”, ediția II, Iași, România (7-9 mai).

În același context menționăm participarea specialiștilor AGEPI cu diverse **activități de marketing și consultanță la expozițiile internaționale specializate**, organizate la CIE „Moldexpo”: „Beauty”; „MoldConstruct & MoldEnergy”; „Moldagrotech”, „Tourism, Leisure, Hotels”.

În cadrul **Sedinței festive, consacrate Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale, care a avut loc pe 23 aprilie la Sala cu Orgă, cu participarea Prim-ministrului Republicii Moldova, Vlad Filat, a dnei Corina Fusu, președinta Comisiei parlamentare pentru cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, a altor reprezentanți ai administrației publice centrale, instituții și organizații din sfera științei și inovării, inventatori emeriți, au fost decernate două Medalii de Aur ale OMPI „Pentru creativitate.”** În anul curent de această distincție s-au învrednicit primadona operei naționale Maria Bieșu și scriitorul Dumitru Matcovschi. La inițiativa AGEPI, pe parcursul anilor OMPI a acordat aceste prestigioase distincții scriitorului Ion Druță, compozitorului Eugen Doga și poetului Grigore Vieru. **Cel mai activ mandatar autorizat în proprietatea industrială al anului 2009, Sergiu Șcerbaniuc**, a fost menționat cu Diploma AGEPI.

După cum am menționat, toate aceste acțiuni au drept scop să sensibilizeze publicul asupra importanței și rolului ascendent al proprietății intelectuale în dezvoltarea economică, socială și culturală a țării, precum și să aducă un omagiu binemeritat creativității și spiritului inventiv la nivel național și internațional.

Ana ZAVALISTÎI,
șef Secție redacția „Intellectus” și mass-media, AGEPI